

20192175719 19/11

Exnr. 9 van 20 Exn

NOTA

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Nota bestemd voor

- CS
- HACIV
- HAO
- HAVI
- HAMIDKL
- HAMIDKLu
- HAMIDKM

Nummer
DIS97006271

Datum
12 december 1997

Onderwerp:
Inlichtingenbulletin

1. Hierbij doe ik U toekomen Inlichtingen-Bulletin nr.48/97 van de MID.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

Commodore

Bijlagen

- 1 -

Opsteller

drs

Doorkiesnummer

070-3186967

INLICHTINGEN-BULLETTIN NR.: 48/97
(11 december 1997)

Turkije	- Uitbreiding (strategische) militaire samenwerking met Israël
	- Nieuwe militaire operatie in Noord-Irak
Oekraïne-Polen	- Gezamenlijk vredesbataljon
Angola	- Recente ontwikkelingen
India-Volksrepubliek China	- Wapenleveranties door de Russische Federatie
India	- Testlancering nieuwe grond-lucht raket
VR China	- Militaire samenwerking met Griekenland

TURKIJE

Uitbreiding (strategische) militaire samenwerking met Israël

De Israëlische minister van Defensie [REDACTED] (generaal-majoor b.d.) voerde deze week in Ankara besprekingen met de Turkse politieke en militaire leiding. Het is voor de eerste keer in de geschiedenis van beide landen dat een dergelijk bezoek op dit niveau plaats vindt. Volgens [REDACTED] stond zijn bezoek in het teken van de uitbreiding van de bilaterale militaire samenwerking om "iedere dreiging van andere landen in de regio het hoofd te kunnen bieden". Het betreft de dreiging van de massavernietigings-wapens en ballistische raketsystemen die bepaalde landen produceren, alsook het (internationaal) terrorisme dat zij ondersteunen, aldus [REDACTED]. Hij doelde primair op Iran en Syrië.

Er is in Ankara overleg gevoerd over intensivering van de samenwerking op zowel operationeel gebied alsook in de materieelsfeer. Israël en Turkije kwamen al in 1996 twee militaire samenwerkingsakkoorden overeen, waarvan slechts enkele elementen zijn bekendgemaakt. Het betreft hier de opleiding van Turkse gevechtspiloten door Israël, in ruil waarvoor de Israëlische luchtmacht oefenvluchten in het Turkse luchtruim mag uitvoeren. Daarnaast is er voor januari 1998 een gemeenschappelijke vlootoefening in het oostelijke gedeelte van de Middellandse Zee gepland. Hieraan zullen overigens ook Amerikaanse vlooteenheden deelnemen.

Voorts is er (opnieuw) gesproken over de levering door Israël van lucht-lucht raketsystemen, het uitvoeren door Israël van moderniseringsprojecten voor Turkse wapensystemen (o.a. gevechtsvliegtuigen en tanks), evenals de gezamenlijke productie in 1998 van een grond-grond raketsysteem (POPEYE II, bereik ca. 500 km) en de mogelijke gezamenlijke aanschaf van andere wapensystemen. De Turkse belangstelling voor gezamenlijke projecten komt voort uit de noodzaak om in de komende tien jaar nieuwe wapensystemen (vnl. tanks, gevechtsvliegtuigen en helikopters) aan te schaffen ter waarde van US \$ 10 miljard.

Van betekenis is ook dat [REDACTED] de succesvolle testlanceringen van het anti-ballistische raket-raketsysteem ARROW-2 ter sprake bracht. Hij maakte bekend dat

medio 1998 een begin wordt gemaakt met de productie van dit systeem, waarin Turkije zal gaan deelnemen. De verwachting is dat Ankara zelf deze systemen ook zal gaan plaatsen. Het ARROW- 2 raketsysteem dient als verdediging tegen de ballistische raketsystemen die met name door Iran worden ontwikkeld en geproduceerd (SCUD-C, bereik ca 500 km en SHIHAB-3, 1.200 km).

Wat betreft de samenwerking met Israël is ook vermeldenswaard dat de Turkse strijdkrachten - hoewel dit door Ankara wordt ontkend - van Israëlische militaire zijde worden geadviseerd in de bestrijding van de PKK (vide pagina 2: *Nieuwe militaire operatie in Noord-Irak*).

De toenemende politieke en militaire samenwerking tussen Turkije, in 1996 de initiator hiervoor, en Israël baart de Turkse buurlanden Syrië, Irak en Iran grote zorgen, terwijl dit ook verontruste reacties oproept in de Golfstaten. De goede Turks-Israëlische relatie is een belangrijke reden voor de recente toenadering tussen Irak en Syrië, en draagt ook bij aan de intensivering van de banden tussen Syrië en Iran (ref. verrassend bezoek van president ██████ aan Teheran in augustus jl.). Zo kwam het tijdens de voorbereidingen voor de topconferentie, deze week, van de "Organisatie van Islamitische Conferentie (OIC, 55 landen, Turkije inclusief)" door toedoen van Syrië en Irak tot een - indirecte - veroordeling van de Turkse samenwerking met Israël. De verwachting is dat er tijdens de topconferentie een resolutie met een dergelijke strekking zal worden aangenomen. Met het oog daarop heeft de Syrische leider ██████ op de conferentie de leiders van de islamitische landen opgeroepen vooral geen strategische samenwerking met Israël aan te gaan.

Nieuwe militaire operatie in Noord-Irak

Opmerkelijk is niet alleen het samenvallen van de OIC-conferentie met voormeld Israëlisch bezoek, maar ook met de nieuwe Turkse militaire operatie in Noord-Irak. Hiermee toont Turkije dat als het gaat om, wat de regering noemt, "nationale veiligheidsaangelegenheden", het niet rekening wenst te houden met gevoeligheden bij buurlanden. De jongste Turkse operatie in Noord-Irak strekt verder dan de zo aangeduide veiligheidszone (breedte 5 à 10 km) die Ankara in 1994 in het Noord-Iraakse grensgebied heeft gecreëerd. In oktober jl. werd het permanente karakter hiervan door de Turkse regering bevestigd. Toen werd ook bekend dat naar Israëlisch voorbeeld (vgl. veiligheidszone in Zuid-Libanon), en zo goed als zeker met betrokkenheid van Israël, detectiesystemen en speciale inlichtingenfaciliteiten in de veiligheidszone zijn geïnstalleerd. Deze moeten infiltratie door de PKK in Zuid-Turkije voorkomen, maar richten zich ook op militaire ontwikkelingen in Irak. Hiertoe wordt samengewerkt met het Amerikaans-Britse luchtmacht contingent gestationeerd in Zuid-Oost Turkije (Incirlik vliegbasis), dat de No-Fly Zones in Irak controleert.

In de Turkse veiligheidszone zijn 10.000 man speciale troepen gelegerd, terwijl daarnaast op Turks grondgebied, aan de zuidgrens, nog eens 40.000 man zijn geconcentreerd. Het zijn, in eerste instantie, de 10.000 man uit de veiligheidszone die de huidige operatie in Noord-Irak uitvoeren, daarbij gesteund door F-16 gevechtsvliegtuigen en helikopters. Volgens de jongste meldingen gaat de operatie in "Koerdistan" nu richting Iraanse grens (vide bijlage 1 *Situatie Noord-Irak/Koerdistan*). Evenals voorheen, werken de Turkse strijdkrachten in het operatiegebied militair samen met de milizie van de Noord-Iraakse *Koerdische Democratische Partij (KDP)*. Deze strijdgroep wordt al langer door Turkije van militaire en financiële steun voorzien in haar strijd tegen de rivaliserende pro-Iraakse

[REDACTED]

Patriottische Unie van Koerdistan (PUK). Voor Turkije is de KDP een bondgenoot in de strijd tegen de PKK en een politiek drukmiddel tegenover de Iraakse regering.

OEKRAÏNE-POLEN

Gezamenlijk vredesbataljon.

Het ziet ernaar uit dat het in 1996 opgerichte Pools-Oekraïense vredesbataljon volgend jaar eindelijk operationeel wordt. De Oekraïense Minister van Defensie, kolonel-generaal [REDACTED] heeft tijdens een recent bezoek aan Polen met zijn Poolse collega, naast een plan voor militaire samenwerking voor 1998, een overeenkomst ondertekend waarin wordt gesteld dat het gezamenlijke vredesbataljon uiterlijk 30 maart volgend jaar operationeel dient te zijn. Financiële en administratieve problemen hebben dit tot nu toe onmogelijk gemaakt. Zo is grensoverschrijdende training moeilijk gebleken vanwege het ontbreken van een trainingsovereenkomst.

Als zichtbaar resultaat van het streven naar verdieping en verbreding van de betrekkingen met Polen is een daadwerkelijk operationeel vredesbataljon voor Kiev van grote waarde. Oekraïne ziet Polen namelijk als een brug naar het Westen en in het bijzonder naar de NAVO.

ANGOLA

Recente ontwikkelingen

Na het afkondigen van de VN-sancties is de positie van UNITA er niet beter op geworden, maar de beweging laat zich niet zonder meer in de hoek drijven. Nog steeds is het allerminst zeker of [REDACTED] en [REDACTED] elkaar daadwerkelijk binnenkort zullen ontmoeten. Er zijn geluiden dat de Amerikaanse Minister van Buitenlandse Zaken [REDACTED] als bemiddelaar zou kunnen optreden. Ze heeft [REDACTED] al eens eerder ontmoet toen ze nog Amerikaans VN-ambassadeur was, en zou de leider van UNITA misschien kunnen bewegen naar Luanda te komen. Op 12 december arriveert [REDACTED] in Luanda, en dan zou ook de ontmoeting tussen beide leiders kunnen plaatsvinden, hoewel dat tot nu toe door geen van de partijen is bevestigd.

De afgelopen week is door de Joint Commission (de instantie die de voortgang van het Angolese vredesproces bekijkt) een voorstel van UNITA afgewezen om het bestuur van Bailundo en Andulo (hoofdkwartieren van UNITA) aan de regering over te dragen zonder vestiging van de nationale politie. Ook heeft de commissie UNITA opgeroepen om het opnieuw leggen van mijnen in diverse delen van het land die reeds waren schoongemaakt te staken. De Angolese regering heeft UNITA ervan beschuldigd 23 mensen in Cafunfu in de diamant provincie Lunda Norte te hebben geëxecuteerd. De VN heeft UNITA enkele dagen terug wederom in hoofdzaak verantwoordelijk gehouden voor het stagneren van het vredesproces. UNITA geeft nog steeds geen betrouwbare cijfers als het gaat om de hoeveelheid wapens en troepen die de beweging heeft. Ook gaat men nog door met het verspreiden van anti-regering propaganda via de eigen radiozender. Daarnaast gaat ook het rekruteren van jongeren en het samentrekken van troepen gewoon door.

In het algemeen kan gesteld worden, dat de regering en UNITA nog steeds lijnrecht tegenover elkaar staan. Aan beide zijden is maar weinig animo te bespeuren om het vredesakkoord daadwerkelijk serieus te gaan uitvoeren. Er blijven door beide zijden

[REDACTED]

regelmatig acties uitgevoerd worden, die het vredesproces ondermijnen. De laatste tijd schijnt de verhouding tussen UNITA en de regering zich te hebben verhard. Het is niet erg waarschijnlijk dat dit op korte termijn zal verbeteren. Momenteel is de exacte datum van de topontmoeting tussen [REDACTED] en [REDACTED] nog niet vastgesteld. Ook het daadwerkelijk overdragen van het bestuur aan de staat verloopt allerminst soepel, met name in de provincies Huambo en Bie, waar in Andulo en Bailundo UNITA hoofdkwartieren zijn gevestigd. Zolang deze elementen niet zijn uitgevoerd zal er weinig vooruitgang te bespeuren zijn.

De veiligheidssituatie is ten opzichte van de afgelopen periode niet veranderd. De situatie in Luanda is vrij rustig en stabiel. Indien men verder het land ingaat is dit duidelijk minder het geval. Daarbij moet rekening worden gehouden met diverse schermutselingen tussen regeringstroepen (FAA) en UNITA, met name in het diamantrijke noordoosten (Lunda Norte en Lunda Sul), en in het midden van het land. Ook het opnieuw leggen van mijnen vormt een extra indicatie dat de (militaire) confrontatie tussen beide partijen nog niet tot het verleden behoort.

INDIA - VOLKSREPUBLIC CHINA

Wapenleveranties door de Russische Federatie

Recentelijk is van diplomatieke bronnen vernomen dat India en de Volksrepubliek China met de Russische Federatie contracten hebben getekend voor de levering van Russisch defensie materieel. Volgens de overeenkomsten zal de Russische Federatie aan India nog twee - India heeft al acht - onderzeeboten van de Kilo-klasse en een nog onbekend aantal oppervlakte-schepen leveren. Aan de VR China zal de Russische Federatie twee jagers van de Sovremenny-klasse leveren. Volgens de bronnen zullen deze schepen waarschijnlijk worden geleverd met de 3M80 Moskit supersonische anti-schip raketten (NAVO-codenaam SS-N-22/SUNBURN). Het afgesloten contract met India heeft een waarde van 2 miljard dollar en met de VR China 1 miljard dollar.

Met deze wapenleveranties zal de Russische Federatie op de vierde plaats blijven staan van wapenexporteurs, na de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk. Het zou overigens zeer opmerkelijk zijn wanneer de jagers van de Sovremenny-klasse daadwerkelijk met de SUNBURN raketten zouden worden geleverd. De VR China zou dan het eerste land na de Russische Federatie zelf zijn dat over dit zeer snelle Russische wapensysteem zou beschikken.

INDIA

Testlancering nieuwe grond-lucht raket

India heeft onlangs twee testlanceringen uitgevoerd met het TRISHUL grond-lucht raketsysteem. De TRISHUL werd afgevuurd van de testbasis Chandipur in de oosterse provincie Orissa. Beide testlanceringen waren succesvol. De TRISHUL is een door India volledig zelfstandig ontwikkeld mobiel raketsysteem ter bestrijding van zowel laag vliegende vliegtuigen als ook anti-schip raketten. Het raketsysteem heeft een bereik van ruim 9 km en maakt gebruik van een gemodificeerde flycatcher-radar. Het onderzoek naar de TRISHUL begon in 1983 en de eerste testlancering vond in 1986 plaats. Hierna volgden nog testlanceringen in 1989 en 1996. Het is de bedoeling dat de TRISHUL bij de drie krijgsmacht delen na 2000 operationeel wordt.

[REDACTED]

De verwachting is dat India in de komende jaren meerdere testlancerings zal uitvoeren voor een verdere ontwikkeling van de TRISHUL.

VR CHINA

Militaire samenwerking met Griekenland

Tijdens een bezoek eind november aan de VR China heeft de Minister van Defensie van Griekenland, de heer [REDACTED] met zijn Chinese ambtgenoot gesproken over de mogelijkheid om in de toekomst een protocol te tekenen over samenwerking tussen beide landen op het gebied van defensie. Het Griekse Ministerie van Defensie is geïnteresseerd in bepaalde Chinese wapens zoals raket-systemen, luchtverdedigingswapens en lanceerinrichtingen voor raketsystemen. De VR China wil graag een joint venture afsluiten tussen de Griekse vliegtuigindustrie en de Chinese industrie. De Chinezen willen met het afsluiten van deze joint venture Westerse know-how op het gebied van synthetische materialen, die worden gebruikt bij het bouwen van vliegtuigen, verkrijgen.

SITUATIE NOORD-IRAK / KOERDISTAN

